

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De grote omvang en de steeds voortschrijdende liberalisatie van het internationale personenverkeer, vergroten de mogelijkheden tot onregelmatige binnenkomst en illegaal verblijf van vreemdelingen.

In het bijzonder met het oog hierop is een efficiënt vreemdelingentoezicht vereist.

Voorts kan het belang van de openbare orde of de nationale veiligheid met zich meebrengen dat inzicht wordt verkregen omtrent de activiteiten van vreemdelingen die zich op legale wijze in Nederland bevinden.

Ten slotte is het met het oog op het te voeren vreemdelingenbeleid nodig om over betrouwbare gegevens te kunnen beschikken omtrent de aantallen hier te lande verblijvende vreemdelingen, de plaatsen waar zij zich bevinden, het doel van hun verblijf en de omstandigheden waaronder zij leven.

Mede voor dit doel dienen de voorschriften op het gebied van de vreemdelingenregistratie en -administratie zorgvuldig in acht worden genomen (zie hiervoor A 9).

Teneinde het vreemdelingentoezicht op doelmatige wijze te kunnen uitoefenen voorziet de Vreemdelingenwet in de mogelijkheid tot het opleggen van bepaalde verplichtingen aan vreemdelingen of aan derden en in het treffen van bepaalde maatregelen van toezicht.

Deze verplichtingen en maatregelen zijn genoemd in de artt. 17-21 Vw j^a, de artt. 54-78 Vb en 10-15 alsmede 30-46 VV.

In het belang van het toezicht op vreemdelingen mogen geen andere verplichtingen worden opgelegd of maatregelen worden getroffen dan die waarin de wettelijke bepalingen voorzien.

Art. 4, eerste lid, Vw, bepaalt welke ambtenaren met het toezicht op vreemdelingen zijn belast (zie ook A 1).

Het is ook voor een goede taakuitoefening op het gebied van het toezicht op vreemdelingen van grote betekenis dat er een goede en nauwe samenwerking bestaat tussen de vreemdelingendiensten en andere diensten of instellingen op plaatselijk of regionaal niveau (zie ook hierna onder 1.4).

1.2 Bevoegdheid tot opsporing van bij de Vreemdelingenwet strafbaar gestelde feiten

Overtreding van een aantal bepalingen van de Vreemdelingenwet of handelen in strijd met krachtens de wet opgelegde verplichtingen, die ondermeer het vreemdelingentoezicht betreffen is strafbaar gesteld bij art. 44, eerste lid, Vw.

Bevoegd tot het opsporen van bij die wetsbepaling strafbaar gestelde feiten zijn behalve de met het vreemdelingen toezicht belaste ambtenaren tevens de ambtenaren, belast met de grensbewaking, alsmede alle bij art. 141 van het Wetboek van Strafvordering in het algemeen met de opsporing van strafbare feiten belaste personen.

NB

Het kan voorkomen dat bij constatering van overtreding van bepalingen van de Vreemdelingenwet, kennelijk eveneens bepalingen van de Wet arbeid buitenlandse werknemers (Stb. 1978, 737) worden overtreden.

Met het toezicht op de naleving van de bepalingen van de Wet arbeid buitenlandse werknemers zijn in de eerste plaats belast:

de ambtenaren van de Dienst Inspectie Arbeidsverhoudingen (DIA) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

en voorts:

tot opsporing van strafbare feiten bevoegde ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie (zie ook B 11).

1.3 Opvolgen van aanwijzingen en het verstrekken van inlichtingen

1.3.1 Opvolgen van aanwijzingen

Alle ambtenaren, belast met het toezicht op vreemdelingen, dienen de algemene en bijzondere aanwijzingen in acht te nemen die de Minister van Justitie in het belang van dat toezicht geeft (art. 4, derde lid, VW).

De algemene leiding op het terrein van het vreemdelingentoezicht berust derhalve bij de Minister van Justitie.

Algemene aanwijzingen worden gegeven bij de onderwerpelijke circulaire.

Bijzondere aanwijzingen hebben betrekking op de te volgen gedragslijn in meer incidentele gevallen.

1.3.2 Verstrekken van inlichtingen aan procureurs-generaal, fungerend directeurs van politie

De procureurs-generaal, fungerend directeurs van politie, zien, elk voor wat hun ressort betreft, toe op de naleving van de bij en krachtens de Vreemdelingenwet vastgestelde voorschriften en van de door de Minister van Justitie gegeven aanwijzingen, betreffende het toezicht op vreemdelingen (art. 4, vierde lid, VW).

De met het vreemdelingentoezicht belaste ambtenaren zijn verplicht aan de procureurs-generaal alle gevraagde inlichtingen, die betrekking hebben op het toezicht, te verschaffen (art. 4, vijfde lid, VW).

De procureurs-generaal zullen zodanige inlichtingen mede kunnen inwinnen door tussenkomst van de aan hun parket verbonden commissaris van rijkspolitie en ambtenaren der rijksrecherche.

N.B.

De procureurs-generaal hebben tevens een beleidsadvise-rende taak in het bijzonder in zaken die de openbare orde en/of nationale veiligheid in ruime zin raken.

1.4 Controles op vreemdelingen en periodieke verslaglegging daarvan

Het algemeen belang vergt dat wordt opgetreden tegen vreemdelingen die zich in strijd met de wettelijke bepalingen in Nederland bevinden.

Een vreemdelingenbeleid is immers niet te voeren indien degenen, die volgens dit beleid niet in Nederland mogen verblijven, ongemoeid worden gelaten.

Bovendien kunnen uit illegaal verblijf misstanden voortvloeien onder meer met betrekking tot de tewerkstelling van buitenlandse werkzoekers, de volksgezondheid en de huisvesting.

Om deze redenen dient nauwlettend toezicht te worden uitgeoefend op de aanwezigheid van illegale vreemdelingen. Regelmatige controles - die vanzelfsprekend niet het karakter van grote zoekacties dienen te hebben - vooral op die plaatsen waar veel vreemdelingen plegen te vertoeven, zoals koffiehuisen, de omgeving van stations, havenkwartieren en ook bedrijven waar veel buitenlandse werknemers arbeid verrichten, zijn daarbij noodzakelijk. Ten aanzien van controles in de bedrijven behoort er een nauwe samenwerking te bestaan tussen de ambtenaren van de Dienst Inspectie Arbeidsverhoudingen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen (zie ook B 11; 3).

Daarnaast is uiteraard een goede samenwerking geboden met andere instanties welke op hun terrein met de aanwezigheid van vreemdelingen bekend worden, zoals gemeentelijke bevolkingsadministraties, de gewestelijke arbeidsbureaus, de gemeentelijke huisvestingsinstanties en sociale diensten van de gemeenten (zie ook A 4 onder 5.2.3 en bijlage C 9).

Controles behoren niet uitsluitend tot het werkterrein van de ambtenaren van de vreemdelingendienst.

Veelal zullen ook politieambtenaren - die niet bij de vreemdelingendienst zijn ingedeeld - tijdens de uitoefening van de hun primair opgedragen taak routinecontroles op vreemdelingen uitvoeren.

In deze gevallen verschaft de bij art. 64 Vb aan de - tot opsporing van strafbare feiten bevoegde - ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie gegeven bevoegdheid om identiteitscontrole uit te oefenen, de mogelijkheid om mede werkzaam te zijn in het belang van een effectief vreemdelingentoezicht (zie ook hierna onder 2.4.6.1 en 2.4.6.2).

Indien een vreemdeling niet kan of niet wil voldoen aan zijn identificatieplicht, of indien niet aanstonds blijkt dat het hem is toegestaan in Nederland te verblijven, mag hij met toepassing van art. 19, tweede lid, Vw worden overgebracht naar een plaats bestemd voor verhoor (zie hierna onder 4.3).

Ten aanzien van illegaal hier te lande verblijvende vreemdelingen zullen de vereiste maatregelen tot uitzetting dienen te worden getroffen (zie A 6 Uitzetting).

Tegen hen die - te kwader trouw - aan illegale vreemdelingen nachtverblijf hebben verschaft - overtreding van art. 60 Vb - en ook tegen werkgevers, die het bij art. 4 en krachtens art. 6, tweede lid, van de Wet arbeid buitenlandse werknemers bepaalde, hebben overtreden, kan verbaliserend worden opgetreden.

In dit verband wordt de aandacht gevestigd op de mogelijkheid van toepassing van de artt. 61 Vb j° art. 33a VV ten aanzien van werkgevers die bij herhaling op ongeoorloofde wijze vreemdelingen hebben tewerkgesteld (zie ook B 11).

Eveneens dient aandacht te worden besteed aan de activiteiten van personen die op onwettige wijze hun bemiddeling plegen te verlenen bij tewerkstelling van vreemdelingen, zgn. ronselaars.

Voor zover deze personen vreemdeling zijn zullen zij voor uitzetting in aanmerking kunnen komen.

Ten aanzien van Nederlanders en - niet aanstonds verwijderbare - vreemdelingen kan verbaliserend worden opgetreden wegens overtreding van de artt. 36 of 43 van de Arbeidsbemiddelingswet 1930.

1.4.1 Verslaglegging van controles op vreemdelingen

Aan de bevoegde procureur-generaal, fgd. directeur van politie, dient eens per half jaar, met gebruikmaking van formulier D-33, van de in 1.4 bedoelde controles, alsmede van de resultaten welke die controles hebben opgeleverd, een opgave te worden gezonden.

Deze opgaven dienen - in duplo - vóór de tiende dag van de maand volgende op de verslagperiode te worden ingezonden.